Виходить у Львові що дня (крім неділь і гр. кат. сьвят) о 5-ій годині по полудни.

Редакция і Адміністрация: улица Чарнецкого ч. 8.

Письма приймають ся лиш франковані.

Рукописи звертають ся лиш на окреме жадане і за зложенем оплати почтовоі.

Рекламациі незапечатані вільні від оплати почтовоі.

НАРОДНА ЧАСОПИСЬ

Додаток до „Ґазети Львівскоі“.

Передплата у Львові в бюрі дневників Люд. Пльона і в ц. к. Старостах на провинциі:
на цілий рік зр. 2·40
на пів року зр. 1·20
на чверть року „ —·60
місячно . . „ —·20
Поодиноке число 1 кр.

З почтовою пересилкою:
на цілий рік зр. 5·40
на пів року зр. 2·70
на чверть року зр. 1·35
місячно . . „ —·45
Поодиноке число 3 кр.

Мемориял в справі реґуляциі рік.

По мисли державних законів з дня 30. червня 1884 і з дня 14. серпня 1891, виносить ціла дотация державного фонду меліорацийного 13,250.000 зр., іменно в літах 1885 до 1891 сім рат по 500.000 зр. і в літах 1892 до 1904 тринацять рат по 750.000 зр.

На основі затверджених вже Радою державною преліміпарів того фонду, вибрано по конець 1894 р. зі згаданої дотациі суму 8,310.532 зр., не вчисляючи в се позичок і коштів удержаня відділу лісничо-технічного для забудовань гірских потоків, з котрої то суми відповідно до потреби і ухвалюваних Соймом проектів до законів, припадає Галичині в уділі 2,402.199 зр., або 28·95 прц. суми, ужитої до кінця 1894 р.

Відповідно до ухваленої в лютім 1894 р. проґрами реґуляциі вод і меліорацийй в цілім краю, ухвалив Сойм в січни і лютім с. р. пять проектів законів, котрі мають на меті безпроволочне виконанє реґуляциі 2 допливів Висли (Киселини і Ленґу), реґуляцию по 1 допливі Дністра і Полтви (середної секциі Гнилої Липи і Перегноівки), та осушенє багон стоянівских в поріччу Стира, а вимагають загалом підмоги з державного фонду меліорацийного в квоті 243.280 зр.

Виділ краєвий прийшов з предложеного Раді державній преліміпаря меліорацийного фонда до пересьвідченя, що на рік 1895 на 17 нових підприємств меліорацийних, субвенционованих з того фонду сумою 325.260 зр., припадає на Галичину лише одно ухвалене Соймом 1894 р. підприємство проведеня валу лівим берегом Дунайця з уділом 42.000 зр. в тій ново призначеній сумі (325.260 зр.), натомість всі пять наведені підприємства, цілком поминені.

З причини, що згаданий прелімінар предложено на основі Найвисшої постанови з дня 31. січня с. р., то здавало ся Виділови краєвому можливе допущене, що ухвалені пізнійше нашим Соймом проекти законів, найдуть узгляднене в додатковім прелімінари. Однако коли в відділі Б. того прелімінаря не поміщено підмоги для двох нових підприємств меліорацийних (в Зальцбурзі і в Австриі горішній), котрі дня 31 січня с. р. тамошними Соймами краєвими не були ще ухвалені, побоює ся Виділ краєвий, що ухвалені Соймом в сім році реґуляциі не будуть узгляднені в сегорічнім державнім прелімінари.

З уваги, що наш край переходячи тепер рільничу кризу як раз потребує на тім поли визначної помочи, предложив Виділ краєвий Є. Е. презесови Кола польского Залескому і Є. Е. міністрови Яворскому мемориял, в котрім просив, щоби виєднати у п. міністра рільництва внесене додаткового прелімінаря меліорацийного фонду, котрий узгляднив би всі ухвалені на послідній соймовій сесиі підприємства. Ті підприємства вимагають після ухвалених Соймом проектів законів на 1895 р. таких підмог: на докінчене реґуляциі Киселини 11.136 зр.: на докінчене реґуляциі Ленґу 13.533 зр. 33 кр., на осушене багон стоянівских 9000 зр., на реґуляцию Перегноівки 8.400 зр. на реґуляцию Гнилої Липи 14.828 зр. 57 кр., разом 56.897 зр. 90 кр.

Щоби підперти свою просьбу навів Виділ краєвий в мемориялі такі уваги:

З виказаної на вступі цілковитої дотациі державного фонду меліорацийного 13,250.000 зр., ужито суму 8,310.532 зр., отже лишає ся з кінцем 1894 р. 4,939.468 зр., а ся сума при узглядненю коштів удержаня відділу лісничо-технічного трохи обнизить ся.

Приймаючи за основу розділу фонду меліорацийного, попри потребу, котра в Галичині найбільша, простір краю і его населене т. є. 26 до 27 проц. тоі части Монархіі, припала би для Галичини з наведеної диспозицийної решти квота около 1,300.000 зр. Отже ся сума покриє не лише підмогу для увзгляднeного вже підприємства обвалованя лівого берега Дунайця в квоті 42.000 зр., але також всі державні підмоги на ухвалені в сім році підприємства, іменно на: реґуляцию Киселини 55.680 зр.; реґуляцию Ленґу 40.600 зр.; осушене стоянівских багон 18.000 зр.; реґуляцию Перегноівки 25.200 зр.; реґуляцию Гнилої Липи 103 800 зр.; разом 243.280 зр., так що по запевненю державних запомог на тих шість підприємств, буде належати ся Галичині ще округла сума одного міліона на приготовляючі ся проекти реґуляциі Полтви, горішного Дністра і Стира, та на осушене наддністряньских багон.

Прелімінар фонду меліорацийного на 1895 рік виказує вправді суму видатків 884.658 зр. 61 кр. висшу понад дотацию річну назначену в державнім законі з 14 серпня 1891 в висоті 750.000 зр. о 134.658 зр. 61 кр., однако се цілком не перешкаджає вставити додатково до сего прелімінаря перші рати державних підмог на ухвалені Соймом нові підприємства меліорацийні в висоті 56.897 зр. 90 кр., бо з дотациі того фонду вносячих (від р. 1885 до 1894) 5,750 000 зр. видано після затверджених радою державною прелімінарів в літах 1885 до 1894 лише 5,415.791 зр., так що з кінцем 1894

---

65)

РОЗБИШАКИ НА РІЦІ МІСІСІПІ.

Повість з житя американьских полўшуків.

Фридриха Ґерстекера.

(Дальше.)

Їздець спинив остро коня саме перед їх домом, скочив з него і навіть не привязав, лиш закинув поводи на кульбаку і зайшов чим скорше в двері, підчас коли его красний коник потрясав головою, що аж піна на всі боки розлітала ся, та гребав і тупав передною ногою, як коли-б нетерпеливо дожидав свого пана і як найскорше хотів дальше з ним гнати.

За хвильку опісля чути було, що Кук іде борзо по сходах на гору і довідує ся до сквайра Дейтона. Мрс. Дейтонова взяла сама на себе дати єму відповідь; она отворила двері і попросила молодого фермера у комнату. Він, що правда, услухав запрошеня в тій хвили, але ізараз став звиняти ся, що лиш важна справа понукала его так несподівано і без запрошеня сдових прийти.

— Мені треба конче поговорити зі сквайром і я би просив вас, щоби ви мене як найскорше завели до него. Розходить ся о справу великої ваги — сказав він живо.

— Зараз его закличу — відповіла Мрс. Дейтонова — він тепер спить, бо вчера дуже утомив ся.

— Прикро мені, що я мушу знов непокоїти его — сказав Кук — але справа, задля якої я сюди приїхав, дотикає житя і майна може тисячів людий та буде вимагати, хто знає, чи не всеї нашої енергіі, всего нашого спільного ділання, коли маємо успішно виступити против неі. Мр. Говес чей вже вчера більше менше розповів сквайрови, що ми викрили.

— Мр. Говес? — спитали нараз обі женщини здивовані, а Мрс. Дейтонова, що вже взяла була за клямку, пристанула.

— Мр. Говеса тут не було.... ми сподівали ся его що година, ба, що хвиля — казала Аделя — мурин вернув назад з листом, що ми були післали до него.

— Ну, що правда.... то мені якось дивно — відповів Кук здивований — чейже на простій і рівній дорозі, на битім гостинци не заблукав ся; прецї ще вчера по полудни вибрав ся не лиш сам з власної волі до Гелени, щоби особисто відвідати сквайра Дейтона, але й ми поручили єму повідомити сквайра, щоби він міг поробити відповідні кроки.

— Єго тут не було.

Кук задумав ся і споглядав перед себе, а наконець з нетерпеливости і в задумі тупнув так сильно ногою, що аж склянки на столі забреніли. Він аж сам злякав ся та почервонів, але инші гадки казали єму забути про сю дрібницю. Гладив ся поволи рукою по чолі, як би щось собі пригадував, що забув, а відтак відозвав ся ще раз, але більше як би сам до себе говорив:

— Отже Мр. Говеса тут не було?

— Ні, ніхто его й не видів.

— Прошу-ж вас, Мрс. Дейтоново.... закличте сквайра — промовив тепер нараз молодий фермер.... мушу з ним конче поговорити, бо аж бою ся....

— Чого боїте ся? — спитала зажурена жінка — чи може стало ся щось страшного.... може то дотикає таки мого чоловіка?

— Ні, ні — успокоював еі Кук — зовсім ні, я й не прийшов до пана Дейтона, лиш до сквайра. — Не маю навіть чести знати его особисто.

— Зараз его закличу; будьте ласкаві та посидьте тут на хвильку з Аделею, я зараз верну ся.

Она вийшла борзо з комнати, а Кук, не зважаючи на молоду панночку, заложив руки та став ходити по комнаті.

— Чи не здає ся вам дивним поведенє Мр. Говеса? — відозвала ся наконець Аделя — вас то, видко, навіть непокоїть.

Кук станув перед нею і задуманий споглядав їй в очи.

— Так і єсть, міс — сказав він відтак і кивнув головою — ба, загадочним і.... підозрінмм; з гори вже підозрінмм. Але то спра-

р. остаюча до розпорядимости квота 334.209 зр. покрие не лише виказану надвижку 134.658 зр. 61 кр., але і потрібні для Галичини на рік 1895 додаткові запомоги в квоті 56.897 зр. 90 кр. Видїл краєвий просив рівночасно в своїм меморияли о виєднанє у п. Міністра рільництва дозволу, щоби роботи при трех з ухвалених на послїдній сесиї підприємствах мелїорацийних могли бути розпочаті в весною с. р. перед затвердженєм державного фонду мелїорацийного на р. 1895, іменно при реґуляциї Киселинй і Ленґу, також при осушеню стоянівских багон.

При перших двох підприємствах ходить о викінчене робіт довершених на основі законів з р. 1886, а се викінчене єсть наглячою справою, бо намірена цїль без переведеня доповняючих робіт не може бути осягнена, а безпроволочне розпочате робіт коло осушеня стоянівских багон, котрого в часї дискусиї над сею справою в Соймі, домагав ся посол ґр. Станислав Баденї, має на цїли подати заробок терплячому недостатком населеню, щоби здержати еміґрацию до Бразилиї.

Перегляд політичний.

Полїтичною справою дня стала ся тепер в нашій Монархії звістна вже загально справа віденьского нунция папского Алїярдіого, против котрого виступив був дуже остро в угорскім парляментї мінїстер Банфі. Як вже також звістно сказав Банфі, що з єго поглядами годить ся також мінїстер справ заграничних і пішла чутка, що цїла справа пішла вже до Риму та що нунций Алїярді має бути відкликаний. Отже загальну сензацию викликав факт, що в Pol. Corr. появила ся вчера статия, в котрій каже ся, що заявленя Банфіого що-до подорожи нунция Алїярдіого по Угорщинї не суть фактично згідні з правдою та що они не годять ся з дїйстними поглядами мінїстра справ заграничних. „Коли Банфі дав таке заявлене — каже Pol. Corr. — то сей крок треба лиш тому приписати, що мінїстер ще не познакомив ся зі справами дипльоматичними. Відповідь Банфіого — каже згадана ґазета — повинна би довести до дальших наслїдків і пояснень“. — Кажуть, що Банфі дав своє поясненє на підставі уділених єму інформаций мінїстром справ внутрішних, котрі однакож не були призначені до публичного оголошеня. Розійшлась чутка, що Банфі і мінїстер справ заграничних ґр. Кальнокі мають подати ся до димисиї.

Підкомітет для реформи виборчої не покінчив ще своїх робіт і як зачувати відбуде ще більше як одно засїданє. Кажуть також, що підкомітет не предложить свого еляборату безпосередно комисиї, але передасть єго насампеперед правительству а то предложить єго комиcиї, або від разу у формі внесеня Палатї послів.

З Японії наспіли вісти до Льондону, після котрих непорозуміне межи Росиєю а Япаном таки на добре заострює ся. Кабінет япаньский ухвалив одноголосно виступити з цїлою рішучостию против жадань Росиї. Япан відмавляє Росиї катеґорично всякого права мішати ся до хіньско-японьскої справи і готов против опору виступити також опором. В Анґлиї знов не думають, щоби межи Росиєю а Япаном прийшло дїйстно до війни. Росия має недалеко Владивостока всего лиш 12.000 война і то досить порозкиданого, до котрого могла би ще стягнути 15.000 із всхідної Сибіри, наколи б хотїла лишити єї зовсїм без война. Японцї противно, они мають 100.000 вправного, знаменито узброєного і у все заосмотреного война, а до того ще й 150.000 знаменитої резерви. Фльота японьска переважає також о много фльоту росийску на японьских водах, а коли-б она ще станула в такім портї як Порт Артур, то фльота росийска не могла би їй нїчого вдїяти. Порт Токіо єсть неприступний а фльота торпедова вистала би до оборони прочих портів японьских. За то могли би Японцї до 48 годин приступити до міста Владивостока. Нема отже обави, щоби Росия схотїла розпочати війну; она лиш побренькує шаблею, щоби щось виторгувати.

З причини що цариця єсть в поважнім станї не вібуде ся коронация сего року, лиш аж в слїдуючім, в маю, і не буде відбувати ся з такою величавостию як коронация царя Александра III, а то зі взглядів ощадности.

З Петербурга доносят, що Цанков вертає вже назад до Болгариї а через цїлий час свого побуту в Петербурзї не сходив ся з нїякими міродайними в полїтицї особами.

В петербургских кругах полїтичних мають надїю, що спір з Японом вже незадовго закінчить ся мирно.

Новинки.

Львів дня 4 мая 1895.

— Є. Е. п. Намістник ґр. Казимир Баденї виїхав передвчера вечірним поспішним поїздом зі Львова до Кракова на торжественне засїданє академії наук.

— Нова стипендия. Намістництво потвердило фундацию стипендиї ім. Анастазиї Юркевичевої по 76 зр. на рік, а Ставропигійский інститут вже в сїм роцї розписав конкурс. Ся стипендия призначена для пильних учениць женьских учительских семинарий, рускої народности і греко-кат. обряду.

— Академія наук в Кракові іменувала д-ра Михайла Грушевского, професора львівского унїверситету, своїм членом кореспондентом.

— Крадіж в церкві. Незвістні доси злочинцї допустили ся значної крадежи в Волоскій церкві у Львові. Вчера в само полуднє виломили двері, ведучі від Руської улицї на хор церкви, а дїставши ся з хору до середини храму розбили пять скарбонок, з котрих забрали всї гроші. З двох братских скарбонок взяли 50 зр., а кілько було в трех иньших не звістно. Крім того украли около 30 шнурків коралїв, що висїли за великим престолом. Крадіж замічено аж около 4-ої години з полудня. Злодій мусїв бути добре обзнакомленый з церквою і длятого крадіж так повела ся, що не звернула на себе уваги.

— Про смерть бл. п. Михайла Киршака пишуть нам з Бучача: Дня 4 цьвітня с. р. вийшов недужий на умі, бувший суплент ґімназияльний Михайло Киршак з дому в Устю зеленім і утопив ся, упавши зараз за містом коло толоки громадскої до рова наповненого водою з ріки Днїстра.

ви, о котрих лїпше поговорити зі сквайром, а маю надїю, що доведемо все щасливо до кінця.

— Що-ж чувати там з пораненим? — спитала тепер Аделя. Чи лїки Мр. Говеса помогли єму?

— Лїки Мр. Говеса? Та-ж Говес прецї не доктор.

— Чому-ж би нї — бодай казав, що лиш длятого мусять лишити ся.

— Гм.... отже лиш для того... нехай і так буде. — Ну, пораненому лїпше.... може й подужає. Отже то Мр. Говес хотїв єго лїчити? — А прецї то він був би єго забив, як би другі ще не були до того вмішали ся. — Аби я так не жив.... ах, вибачте, простіть, панно, але... ага, здає ся, судия вже іде... чути чийсь кроки.

То був дїйстно сквайр Дейтон, котрий, коли єму Мрс. Дейтонова сказала, що хтось до него прийшов, убрав ся чим скорше і якраз тепер увійшов до комнати. Він підійшов до молодого фермера, а подаючи єму руку, відозвав ся до него:

— Витайте, сер, в Гелені і в моїй хатї. — То мусять бути якісь важні справи, коли ви так раненько до мене загостили.

Він був блїдий і виглядав, як би чогось нездужав; волося ще не причесане звисало єму на блїде як мармур чоло, а очи були глубоко запали ся. Майже здавало ся, як коли-б того, звичайно так здорового і сильного чоловіка замогла якась страшна недуга і відобрала єму силу.

— Сквайре Дейтон — відповів Кук, а притім здивований дивив ся добре сквайрови в очи, мов би мав тут когось перед собою, кого вже давно видів, лиш не міг собі пригадати, де і коли то було — сквайре Дейтон.... не знаю... але менї здає ся, що я вас вже десь видів... ага... Мр. Вартон.... над Фурш ля фав.— Чи не були ви, дві недїлї тому назад на суді реґуляторів над Фурш ля фав?

— Я? Нї, дїйстно, що нї — відповів сквайр усьміхаючись і дивив ся молодому чоловікови спокійно в очи. — Реґуляторский суд для мого становища яко мирового судиї не конче бувби й відповідний. Звідки-ж вам прийшло то на гадку.

— Коли так, то ви дуже подібні до того чоловіка, котрий, бодай над Фурш ля фав, казав, що він називає ся Вартон і єсть з Лїтль Рок — відповів Кук, але все ще дивив ся сквайрови в очи, як би не хотїв єму вірити.— Такої подібности з лиця ще не бувало.

— Вартон.... Вартон — повторив судия роздумуючи — тото імя десь і я вже чув... Вартон... Вартон.... хтось то менї оповідав про якогось Вартона... адвоката, таки так. Але будьте спокійні, мене вже нераз мали за когось иншого. Видко що моє лице дуже звичайне, коли так богато єсть подібних до мене.

— Я би того не сказав — відповів Кук все ще не спускаючи очий з него — чуєте сквайре, аби мене так чорти вхопили, коли менї не здає ся.... нї, коли я таки не певний того, що ви той сам Вартон... я запамятав собі тогди дуже добре черти лиця того адвоката.

— Мр. Кук — відозвав ся тепер судия усьміхаючись — маю честь представити вам тут Мрс. Дейтонову, мою жінку. Може бодай їй повірите, що я не адвокат Вартон, лиш Юрий Дейтон, мировий судия тут в Гелені і в цїлім кавнтї.

Кук, якось трохи заклопотаний, поклонив ся дамі, що також усьміхала ся і сказав відтак їй би все ще сумнівав ся:

Але то все-таки дивна, неаби яка дивна подібність.... подібність, якої я ще не бачив. Той Вартон мав навіть таку саму близну на чолї.

— Що-ж вас спонукало загостити нинї до мене?

— Можу поговорити з вами кілька слів сам на сам? — відповів Кук. — То щось дуже важного і дотикає не лиш безпечности Гелени, але й цїлої держави, цїлого Місісіпі.

Дейтон обернув ся до дверий, як коли-б хотїв з своїм гостем вийти з комнати, але рівночасно станула в дверох і Нансі, а Мрс. Дейтонова відозвала ся:

— Ходім Аделько; Марийка вже не спить — правда, пане Кук, ви лишите ся у нас на обід?

— Дїйстно сам не знаю, моя пані — чи буду міг приняти ваше запрошене — відповів фермер — то буде зовсїм зависїти від того, що ми тут постановимо робити.

— Ну, добре, не вяжіть ся нїчим; але коли під час будете ще в Гелені, то будьте-ж так чемні.... у нас обід о першій годині; — і не чекаючи відповіди вийшла она разом з Аделею з комнати.

32.

Завізване. — Викрите убийство.

— Сквайре Дейтон — відозвав ся Кук, коли замкнули ся двері за панями — Мр. Говес виїхав вчера з нашої фарми, не лиш з власної охоти з тій цїли, але й з нашим припорученєм, щоби вас сповістити о важній справі, а як чую він тут в Гелені навіть і не показав ся. Мрс. Дейтонова....

— Ви ошибаєте ся — відповів сквайр — він був тут, а коли й ви з тим самим приходите, то розумію ваш поспіх і роздразнене

— Він тут був? — спитав Кук здивований. — А Мрс. Дейтонова казала....

— Я стрітив его в місті — перебив єму тут сквайр а щоби в так важній справі не тратити ані хвильки часу, післав я єго до Сінквіль, а сам взяв на себе поробити, що тут буде потреба. Він казав менї, що ви хочете зібрати з околиці всїх людий, яких лиш на борзї дасть ся зібрати, щоби скоро лиш він верне, взяти ся рішучо до дїла. Чи ви так зробили?

— А чомуж би нї? — відповів Кук борзо — мій старий і Біль та ще кількох трапе-

— **Нова жертва свого обовязку.** Фізик в Збаражи др. Венґжиновский помер на тиф, заразивши ся в часї своїх поїздок. Се вже семий случаї сего року такої смерти лїкаря.

— **Перший блискавичний поїзд** зі Львова виїхав 1. мая до Відня під проводом контрольора руху п. Домбровского, а складав ся з возів I-ої і II-ої кляси, з воза реставрацийного і пакункового.

— **Огнї.** В Яйківцях коло Журавна погорів 28 цьвітня двір п. Мичковского, а обезпечена шкода виносить 5000 зр. Майже в тім самім часї погорів фільварок в сусїднїй Корчівцї. — Дня 29 цьвітня погоріло в Яґольниці 32 домів і 50 будинків господарских. Шкода сягає до 20.000 зр., а з того лише 3000 зр. обезпечних. Огонь захопив людий при роботї в поли, а 44 родин остало без захисту і без хлїба. — В Товщеві коло Львова згоріло 14 загород селяньских. — Дня 26 цьвітня погоріло в Пленикові, перемишляньского повіта, 5 селяньских загород. Шкода необезпечена виносить 4000 зр. — В Туринцї, жовківского повіта, знищив пожар 16 загород. Шкода виносить звиж 10.000 зр.

В Станїславові відбуде ся завтра дня 5-го мая заходом товариства Руских женщин третя частина відчиту д-ра Ник. Сабата про вплив клясицизму на образоване і виховане. Відчит відбуде ся в сали Любителїв сьпіву, при ул. Собіского ч. 18 о $3^1/_2$ годинї по полудни.

— **Яйце причиною огня.** З Вороблевич, в дрогобицкім повітї, пишуть нам: Сими днями згоріло 8 хат і 40 стоділ. Щасте, що вітер перекинув огонь з осьмої хати на другий бік улицї, де стоять самі стодоли, а то було би пішло з димом цїле село. Огонь пішов від дїтий: один хлопець украв двоє яєць, склякав дїтвору на подвіре і розложив собі на гною огонь, аби упечи яйця.

— **Напад на судию.** З Кракова доносять о такій пригодї: Александер Зайдель, властитель різницкого склепу, був засуджений судиєю п. Домбровецким на 14 днів арешту за обиду чести. Передвчера о 5-ій годинї по полудни зголосив ся Зайдель в бюрі судиї, під покривкою, що хоче відсидїти кару. В часї розмови добув з кишенї набитий 6 кулями револьвер, стрілив до судиї три рази за несправедливий — як казав — засуд і зранив п. Домбровецкого в рамя. Злочинця арештовано. Перед склепом Зайдля при улици Миколая зібрали ся товпи публики і окружали дім до пізної ночи. Судия Домбровецкий тїшив ся все загальною почестию.

— **Померли:** Михайло Падучак, народний учитель в Дитятинї, рогатиньского повіта, 28-го цьвітня в 32-ім роцї житя.

Господарство, промисл і торговля.

Приправи.

(Дальше).

2. Оцет спіритусовий, найчастїйше уживаний, можна робити або так само, як винний оцет, або способом Шіценбаха (скора фабрикация). Сим другим способом робить ся так: Треба мати дві дубові станви на 2 метри високі а 1 метер широкі. Кожда така станва має три дна: перше, спідне звичайне, а друге понад тим у висотї третини метра. В сїм другім днї есть богато дїрок і оно виглядає як решето. На се друге дно накладає ся повно букових гиблївок, зроблених із сьвіжого дерева, а опісля висушених, і добре поскручуваних. Понад ті гиблївки на четвертину мерта від горішного краю станви приходить третє дно також з дїрками, але в кождій дірцї есть заґузована нитка, котра своїм ґузом закриває дїрку, а другим кінцем звисає на гиблївки під сподом. Крім того суть ще в декотрих із тих дїрок скляні рурки. Наконець на цїлу станву зверха приходить ще покрива з великою дїрою на серединї, котрою входить воздух до станви, або наливає ся заправа оцтова. Зараз понизше другого дна есть по боках в станві, яких 6 до 10 більших дїрок, а понизше тих дїр есть кран до спусканя готового оцту. Скоро на друге дно в серединї наложить ся гиблївок, то заквашує ся їх насамперед добре загрітим оцтом і так лишає ся накриту станву на 24 годин, щоби гиблївки перейшли добре оцтом і парою з него. Тимчасом робить ся заправу оцтову, котра може бути всїляка: або бере ся одну часть спіритусу 80-процентового, а 8 до 9 частий води, або на 20 лїтрів горівки дає ся 40 лїтрів оцту і 120 лїтрів води, до котрої додає ся ще трохи розробленої житної муки і ґрису; ту мішанину огріває ся і виливає ся до станви. Заправа стїкає тепер дїрками в горішнім днї, по нитках на гиблївки, розходить ся по них поволи і так наконець наповняє цїлу станву та сходить ся в нїй з воздухом, котрий приходить сподом з тих 6 до 10 дїр, а виходить опісля скляними рурками в горішнім днї. В наслїдок того, що з воздуха лишає ся кисен серед гиблївок і лучить ся там зі спіритусом заправи, витворює ся значне тепло в станві; а тогди есть добрий продув воздуха і тим способом робить ся оцет, котрий стїкає відтак в долїшне місце межи обома днами, а звідси можна спустити его краном в підставлене начинє. Він есть ще за слабий і его вливає ся в другу станву, а коли вийде звідси, есть вже готовий. При такій фабрикациї треба й на то зважати, щоби в хатї, де робить ся оцет, було бодай 20 степенїв Цельзия тепла. Теплота в станві доходить до 36 степенїв і висше, а в наслїдок того випаровує богато спіритусу і квасу оцтового, через що буває нераз більше як десять процент страти. Тим способом одержує ся оцет, котрий має в собі 12 до 14 проц. квасу оцтового і есть до ужитку за міцний; длятого, треба его підпускати водою, так, щоби в оцтї було лиш 4 до 5 процент квасу оцтового. Найміцнїйший оцет спіритусовий, т. е. такий, котрий має в собі найбільше квасу оцтового, називають спіритусом оцтовим, він есть найдогіднїйший до розсилки; его майже виключно тепер виробляють і аж на місци ужитку роблять з него оцет звичайний на продаж.

3. Оцет з дерева виробляє ся через т. зв. суху дестиляцию дерева. Дерево — найлїпше букове і березове та дубина, обібрана з кори — пражить ся у великих, щільно замкнений зелїзних ретортах (рурах). З дерева робить ся тогди вуголь, ґаз до осьвітлюваня і запечищена пара квасу оцтового, котра остуджена дає оцет з дерева. Він есть брунатно-червоний і уживає ся до консервованя мяса, до байцованя дерева і т. д., а дуже добре очищений дає есенцию оцтову котра має в собі 65 до 75 процент квасу оцтового і служить в торговли до вироблюваня доброго оцту столового; есенцию оцтову підпускають в тій цїли водою.

Доброта оцту его ужиток і фальшоване. Добрий оцет повинен бути чистий і ясний, в запаху приятний, осьвіжаючий і не повинен нічим заносити; в смаку повинен бути чисто квасний, не пекучий анї не гіркавий, а зубів не повинна брати ся від него оскома. В чистій, білій фляшцї, заткаций щільно, не повинен лишати нїякого осаду, а скло від него не повинно хоч би й по кількох днях ставати мутне. Сила оцту зависить від скількости в нїм квасу оцтового. Слабий оцет розкладає ся на воздусї, вітріє, на нїм робить ся плїснь, а на сподї осїдає дриглювата маса, т. зв. оцтова матиця.

Телеграми

Любляна 4 мая. Є. Вел. Цїсар приїде тут дня 7 с. м. і побуде через три години.

Будапешт 4 мая. Президент міністрів Банфі, виїхав до Відня, порадившись наперед з кількома своїми товаришами, щоби предложити порушену в Pol. Corr. справу (гляди: Перегляд політичний) міністрови справ заграничних, евентуально Є. Величеству Цїсареви. Димісия угорского кабінету есть нехибна, скоро Банфі не одержить сатисфакциї. Pest. Lloyd і N. fr. Presse доносять, що ґр. Кальнокі довідавшись о відповіди Банфього на інтерпеляцию, предложив коронї свою димісию.

Ниш 4 мая. Закон о пожичцї стрітив в скупштинї сильну опозицию, в наслїдок того міністер фінансів Петрович подав ся до димісиї. Король приняв єї і теку мінісра фінансів передав провізорично міністрови будівель Здравковичеви. Скупштина має бути вже 7 с. м. закрита, а король верне до Бїлграду.

Ачі Реале 4 мая. В Ачі Кастельо (місточко при сподї Етни на Сицилії) напало послїдної ночи 9 узброєних злочинцїв на братів Сіматра і одного з них убили. Повідомлена о нападї полиция надбігла на поміч і застрілила 6 злочинцїв на місци, а трох арештувала. Злочинцї зранили двох жандармів.

рів [1]) суть вже в дорозї з досить великою громадою.

— Добре-ж, то будемо бодай доти спокійно сидїти, доки аж не дістанемо вість із Сінквіль. Мр. Говес добре казав, що не треба остерегти злочинців, заким можна буде взяти ся до них рішучо. На всякий случай було би добре доти не пустити фермерів до Гелени, доки не будемо могли без проволоки виступити против ворога.

— Мр. Говес може й добре тогди казав — відозвав ся Кук — але тепер все змінило ся. Ми були також тої гадки, щоби не всїм іти нараз до Гелени, бо тоті опришки мають тут певно своїх шпіґунів. Я і Джемс виїхали длятого наперед, а другі лишились на „скальповій преріі“, миля звідси. Ви чей знаєте то місце, де перед двома роками обрабовано двох людий і оскальповано їх. Рішучо буде можна взяти ся аж тогди до дїла, коли будемо мати достаточну силу, але тимчасом показалась потреба поробити приготовленя тут в містї.

— Тут в Геленї?

— Тут.... Говес чей вам сказав, що Коттон утїк.

Сквай кивнув лиш на то головою.

— Отже видите — говорив Кук дальше — зразу думали ми, що він втече де в багна або поза Місісіпі. Та нї.... він мабуть забіг сюди до Гелени, мій тесть і Дрослі пішли в слїд за ним, а ми оба, я і Джемс, вибрали ся ще вчера вечером з дому, щоби нинї скоро сьвіт слїдити дальше. По дорозї хотїли ми спочити, але розважили собі, що може незадовго прийде ся дуже гнати кіньми і длятого постановили собі трохи поспішити та заїхати до готелю Уніон. Тим то й стало ся, що ми, заким ще стало свитати, станули під містом, коло господи, як казав Джемс „під бурим медведем“, де ще сьвітило ся і були крики. Джемса взяла тут велика охота напити ся горячої кави, а що й я не був тому противний, то ми застукали до дверий. Як би грім вдарив в тото мале гнїздо, то певно не наробив би там більшого страху, як наш стукіт. В однїй хвили зробило ся тихо, а Джемс, що стояв кілька кроків поза мною, і видїв як у вікнах з боку зробило ся нараз темно, заким він був би ще в силї вимовити два слова.

— А нїхто-ж не відозвав ся на ваше пуканє? — спитав судия зацїкавлений.

— Чому нї? — говорив Кук дальше — годї ж їм було таки зовсїм робити з себе опосум [2]), отже наконець вийшов якийсь старий хлописко, і спитав, чого ми хочемо. Джемс, що тепер станув собі коло мене, сказав єму, чого хочемо, а старий не дав єму й договорити, лиш відповів, що у него нема анї малая, анї кави, сказав нам: бувайте здорові, і замкнув нам двері перед носом.

(Дальше буде)

[1]) Трап (trap) значить по анґлїйски: „зашморок“, „сильце“, а з того пішло слово „трапер“ означає мисливого, котрий ловить дикі звірята в сильця.

[2]) Опосум або щур торбатий, званий також дидельфом, есть то звіря подібне до нашого щура, 47 центіметрів довге, з хвостом до 43 центіметрів довгим. Оно жиє в Америцї по лїсах, де живить ся головно молодими пташками і пташачими яйцями, але й в курниках робить велику шкоду. Коли чоловік де его прихопить на шкодї, то оно причаюєсь і удає неживого. З того пішла у американьских полїшуків приповідка о людех; о чоловіцї, що причаюєсь кажуть: „Він робить з себе опосум“. Самичка торбатого щура приводить на сьвіт 4 до 16 молоденьких, так великих, як горох і носить в торбі на собі (від того й назва: щур торбатий); до 14 днів дорастають они там до величини миши і аж в тій торбі ростуть їм очи і уха.

За редакцию відповідає: **Адам Креховецкий.**

І Н С Е Р А Т И.

З друкарні В. Лозиньского під зарядом В. І. Вебера.